

Ανακοίνωση Τύπου

Ανασκαφή στην τοποθεσία Κισσόνεργα-Σκαλιά στην Επαρχία Πάφου, 2016

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ανακοινώνει τη λήξη των ανασκαφών του 2016 στη θέση Κισσόνεργα-Σκαλιά της Επαρχίας Πάφου. Οι ανασκαφές διεξάγονται κάτω από τη διεύθυνση της Δρος. Lindy Crewe του Πανεπιστημίου του Μάντσεστερ (Ηνωμένο Βασίλειο). Η θέση Κισσόνεργα-Σκαλιά φαίνεται ότι είχε μια ιδιαίτερα μακρά κατοίκηση που ξεκινά πριν από το 2,500 π.Χ., μέχρι την εγκατάλειψη του οικισμού γύρω στο 1600 π.Χ.

Κατά την τελευταία φάση κατοίκησης του οικισμού οικοδομήθηκε μια έκταση πέραν των 1100 τετραγωνικών μέτρων όπου υπήρχαν βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, όπως εγκαταστάσεις παρασκευής μύρας και μεγάλες εκτάσεις με εστίες για μαγείρεμα και άλλες δραστηριότητες. Άλλες εργασίες που φαίνεται ότι διεξάγονταν στην περιοχή αυτή ήταν το κλώσιμο υφαντικών ινών όπως και η επεξεργασία σιτηρών. Το συγκρότημα κτίστηκε πάνω από τα ερείπια παλαιότερων οικιών της Εποχής του Χαλκού και φαίνεται ότι στην ανέγερσή του συνέβαλε όλη η κοινότητα. Αρχικά έγιναν εργασίες εξομάλυνσης του εδάφους αφού αφαιρέθηκε χώμα από τις υπομετρικά ψηλότερες περιοχές στα βόρεια. Στη συνέχεια το χώμα και οι πέτρες εναποτέθηκαν στο νότιο τμήμα του χώρου. Κτίστηκε επίσης ένας τοίχος σε σχήμα S, μήκους 45 μέτρων και πλάτους 1.2 μέτρων. Ο τοίχος σχηματίζει έναν μεγάλο υπαίθριο χώρο (270 τετραγωνικών μέτρων) με δάπεδο επιχρισμένο με πηλό και κονίαμα. Ο ασυνήθιστα μεγάλος αυτός υπαίθριος χώρος πιθανόν να εξυπηρετούσε μεγάλες συνάξεις της κοινότητας ή κάποιες άλλες άγνωστες σε εμάς δραστηριότητες. Πολύ λίγα ευρήματα βρέθηκαν στο δάπεδο του χώρου αυτού, όπως ένας αποσπασματικά σωζόμενος χάλκινος πέλεκυς που βρέθηκε πάνω στο δάπεδο.

Μια σημαντική ανακάλυψη που έγινε το 2016 ήταν διερεύνηση της παρουσίας στοιχείων που φανερώνουν τις προσπάθειες επίλυσης περιβαλλοντικών προβλημάτων που εμφανίζονταν στον οικισμό κατά την Εποχή του Χαλκού. Σε κάποια φάση, αφού οικοδομήθηκε το κτιριακό συγκρότημα, οι κάτοικοι φαίνεται ότι αντιλήφθηκαν ότι υπήρχε πρόβλημα με πλημμύρες. Βρήκαν λοιπόν μια ευφάνταστη λύση, αφού έσκαψαν μια σειρά από έξι λάκκους αποστράγγισης μέσα στα δάπεδα, κατά μήκος του ΒΑ άκρου της κατασκευής, όπου η κλίση του εδάφους παρουσίαζε ανωφέρια. Σκάφθηκαν πέντε μεγάλοι λάκκοι διαστάσεων 1.5X2 μ. και βάθους 0.50 μ., οι οποίοι αμέσως γεμίστηκαν με πέτρες και μπάζα (βλ. Εικ. 1). Το έκτο στοιχείο αποτελείτο από μεγάλο πίθο του οποίου η βάση και το χείλος είχαν αφαιρεθεί. Οι ανασκαφές στο εσωτερικό του πίθου (βάθους 0.80 μ.) αποκάλυψαν ότι η βάση του είχε αφαιρεθεί πρόχειρα, ο πίθος είχε τοποθετηθεί όρθιος μέσα στο έδαφος ενώ το χείλος, το άνω μέρος του λαιμού και οι λαβές του είχαν αφαιρεθεί ούτως ώστε το αγγείο να είναι στο ίδιο επίπεδο με το δάπεδο (βλ. Εικ. 2). Τα στοιχεία αυτά φανερώνουν συνειδητή και οργανωμένη δράση με σκοπό την αντιμετώπιση των πλημμυρών ή των νερών που θα έτρεχαν από το λόφο. Λάκκοι αποστράγγισης έχουν βρεθεί και αλλού στον αρχαίο κόσμο, ως λύση σε πλημμύρες και αποχετευτικά προβλήματα ενώ χρησιμοποιούνται ακόμη και σήμερα. Παρόλα αυτά δεν έχουν μέχρι στιγμής τεκμηριωθεί αρχαιολογικά σε προϊστορικές θέσεις της Κύπρου.

Οι ανασκαφές συνέχισαν στο δυτικό τμήμα του χώρου όπου βρέθηκαν τα όρια δωματίου στα δυτικά της εσωτερικής αυλής. Αποκαλύφθηκαν στο εσωτερικό του

δωματίου και κατά μήκος των τοίχων, επιχρισμένοι πάγκοι κατασκευασμένοι από πέτρες και πηλό. Το δωμάτιο αυτό περιείχε μεγάλες ποσότητες καλής ποιότητας κεραμικής και οστά ζώων, κατάλοιπα που συνδέονται με φαγοπότι. Στα ΒΔ η ομάδα ανέσκαψε μια περιοχή μεταξύ δύο τοίχων που βαίνουν παράλληλα μεταξύ τους. Εκεί βρέθηκαν τα κατάλοιπα πεσμένου τοίχου πάνω από τα τελευταία δάπεδα. Τα κάτω μέρη των τοίχων ήταν κτισμένο με πέτρες σε ύψος σχεδόν 1 μ., ενώ το άνω πεσμένο τμήμα ήταν από πλίνθους. Πιθανόν η οροφή να είχε καταρρεύσει πρώτη, παρασύροντας στη συνέχεια μαζί της και τους τοίχους. Χρειάζονται περαιτέρω έρευνες για να διερευνηθεί το γεμάτο στάχτες χώμα που βρίσκεται κάτω από το στρώμα κατάρρευσης.

Οι έρευνες του 2016 στη θέση Κισσόνεργα-Σκαλιά μας έχουν βοηθήσει πολύ στο να κατανοήσουμε τον αρχαίο αυτό οικισμό ο οποίος είναι πλέον σίγουρο ότι είναι ο μακροβιότερος μέχρι στιγμής ανασκαμμένος οικισμός της Εποχής του Χαλκού στην Κύπρο. Η Περιοχή Β2 περιέχει ενδείξεις για οικιστικές δραστηριότητες κατά την τελευταία φάση ζωής του οικισμού, παρόλο που ακόμη και εδώ τα κατάλοιπα είναι ασυνήθιστα. Οι υπόλοιπες περιοχές διατηρούν ενδείξεις είτε βιοτεχνικών δραστηριοτήτων ή μεγάλης κλίμακας εργασίες που σχετίζονται με μαγειρικές δραστηριότητες. Επίσης, παραμένει η διερεύνηση των μεγάλων υπαίθριων χώρων γύρω από τους καμπυλόσχημους τοίχους. Στόχος της επόμενης ανασκαφικής περιόδου είναι η αποκάλυψη της τελευταίας φάσης κατοίκησης.

Εικόνα 1: Δύο λάκκοι αποστράγγισης στο ανατολικό τμήμα του καμπυλόσχημου τοίχου (η άκρο φαίνεται στο άνω τμήμα της φωτογραφίας) στη θέση Κισσόνεργα-Σκαλιά. Ο λάκκος στα αριστερά φωτογραφήθηκε αφού αφαιρέθηκε το περιεχόμενό του εσωτερικού του ενώ αυτός στα δεξιά φαίνεται με τις πέτρες ακόμη στο εσωτερικό του.

Εικόνα 2: Πίθος σε δεύτερη χρήση ως στοιχείο αποχέτευσης.